

Stockholm 2014-05-07

Länsstyrelsen i Stockholms län
c/o Stockholms stadsbyggnadskontor
Registraturen
Box 8314
104 20 Stockholm

Överklagande av Stockholms kommunfullmäktiges beslut att anta detaljplan dnr 2010-06316 Filosofen 2-9.

Sammanfattning av överklagandet

Den av kommunfullmäktige i Stockholm antagna detaljplanen innebär en mycket omfattande bebyggelse i Kungliga nationalstadsparken. Mer än 700 lägenheter med en sammanlagd bostadsyta på över 20.000 kvadratmeter (motsvarande två hötorgsskrapor) placeras i ett central område av nationalstadsparken, tillika ett tidigare bebyggt område med karaktäristiska egenskaper från den tid det byggdes.

FFE avstyrker helt den föreslagna detaljplanen och föreslår i första hand lokalisering på annat ställe utanför Nationalstadsparken alternativt en kraftigt nedbantad plan när det gäller antalet lägenheter. Nationalstadsparken har tagit mer än nog av behovet av studentbostäder och det behovet måste kunna fördelas på fler kommuner. Därför bör i första hand denna exploatering avvisas i sin helhet, i andra hand bör planerna kraftigt bantas. Detaljsynpunkter på detta framgår nedan. FFE avvisar framför allt byggnaderna 1:1 och 1:2 då de effektivt skulle utgöra en förstärkt barriär för spridning av växter och djur. Inom delområde 4 finns motsvarade problematik. Bebyggs båda dessa områden kommer stora naturvärden att äventyras.

Detaljplanen visar dessutom att detta kraftiga tillskott av studentbostäder inte kan passa in utan effekter i landskapet, för spridningsvägar och för parkeringssituationen.

Utgångspunkten för vårt överklagande och yrkande är att Länsstyrelsen i Stockholms län ska upphäva detaljplanen. Detta för att planen ger skada och intrång i en känslig del av Kungl. nationalstadsparken, och i en viktig biologisk spridningsväg inom nationalstadsparken. Vidare därför att Stockholms kommunfullmäktige antagna detaljplan strider i flera avseenden mot Miljöbalkens 4 kap. 7 §, så som lagen motiverats i regeringens förslag och riksdagens beslut. Särskilt gäller detta att byggandet av studentbostäder. Nationalstadsparken blir meningslös om den definieras som primärt exploateringsområde istället för primärt bevarandeområde och riksintresse. Planen bör också underkännas eftersom den saknar miljökonsekvensbeskrivning. Genomfört samråd uppfyller inte de krav som lagen ställer.

Yrkande

Förbundet För Ekoparken yrkar således att den av Stockholms kommun antagna detaljplanen, dnr 2010-06316 Filosofen 2-9, upphävs på följande grunder

- 1) Allmänt

Denna exploatering enligt dp Filosofen 2-9, bör avvisas i sin helhet, i andra hand bör planerna kraftigt bantas. FFE avvisar framför allt byggnaderna 1:1 och 1:2 då de effektivt skulle utgöra en förstärkt barriär. Inom delområde 4 finns motsvarande problematik. Bebyggs både dessa områden kommer stora naturvärden att äventyras.

Detaljplanen visar att detta kraftiga tillskott av studentbostäder inte kan passa in utan att få negativa effekter på landskapet och för biologiska spridningsvägar.

Om ett riksintresse för naturvård, kulturvård och friluftsliv kan betraktas och behandlas som ett primärt exploateringsområde för storskaliga nybyggen (i detta fall studentbostäder) så undermineras hela syftet med lagstiftningen.

Sammantaget innebär detaljplaneförslaget intrång och skada i det historiska landskapets natur- och kulturvärden enligt Miljöbalken 4 kap 7§.

2) Regional fördelning av studentbostäder

Cirka hälften av Stor-Stockholms studentbostäder ligger i eller intill Kungliga nationalstadsparken. Många kranskommuner med spårburen trafik och med många invånare som går i högre utbildning (t ex Danderyd) har inte en enda studentbostad. Trots detta riktas krav på att nya studentbostäder (Albano och Lappkärrsberget sammantaget) i mycket stort antal ska byggas i Kungliga nationalstadsparken, som redan tagit en större del av mängden studentbostäder än något annat enskilt område i Stockholms-regionen. På följande länk synes tydligt obalansen http://www.tmr.sll.se/Global/handlingsprogram-utbildning/studensbostader_i_stockholms_lan/kartor/I_Studentbostader-bef-och-tillkommande_h.jpg i befintliga och planerade studentbostäder. Av befintligt bestånd på 12 438 studentbostäder ligger 7 461 i Stockholm varav större delen inom Kungliga Nationalstadsparken. 2012-2014 planeras 5513 nya studentbostäder, varav 4274 i Stockholm och Kungliga Nationalstadsparken.

3) Lagen om nationalstadsparken MB 4§ kap 7

I förarbetena till lagen heter det: *"För att tillgodose framtida behov av utveckling av universitets- och högskoleinstitutioner med anknytning till området är det angeläget att utrymmesbehoven för forskning och högre utbildning uppmärksammas särskilt vid överväganden om markanvändning i områden som gränsar till nationalstadsparken vid Norrtull och Roslagstull."* (Prop. 1994/95:3, s. 43.) Detta är en klar anvisning att söka områden utanför nationalstadsparken för nya student-bostäder.

Verksamheten – bostäder – behöver dessutom inte kompletteras för att kunna fortsätta att bedrivas. Lagen och förarbetena stipulerar att *"Nya byggnader och anläggningar som inte behövs för att befintliga verksamheter skall kunna fungera bör därför i princip inte medges"*. [Prop, s 37] Även om lagen medger möjlighet till komplettering av byggnader för befintlig verksamhet får en sådan komplettering inte göras så omfattande som i detta fall. Då överskrids gränsen för som är att betrakta som komplettering.

Lagen och dess förarbeten anger dessutom att *"byggnader och bebyggelsemiljöer som ingår i nationalstadsparken på sikt bör användas endast för ändamål som kan förenas med nationalstadsparkens syfte."* [Prop 1994/95:3, s 46]. Bostäder, även studentbostäder, har inte med nationalstadsparkens syfte att göra.

Regeringen anförde i prop. 2008/2009:110 s.6: *"utvecklingen i nationalstadsparken bör sammantaget inriktas på att förstärka områdets natur- kultur- och rekreationsvärden och att värna den biologiska mångfalden."* Syftet med parken anges tydligt. Den ska gagna natur- kultur och rekreationsvärden. All ny och ombyggnation skall vara underordnad detta syfte.

I alla dess avseenden strider planen mot miljöbalkens stadgande om nationalstadsparken.

4) Ang Gestaltning:

Vid eventuell omvandling och komplettering av sådana byggnader och bebyggelsemiljöer bör särskilt uppmärksammas att åtgärdernas form och skala samt karaktären av byggnader i parkmiljö betonas (s 46 prop. 1994/95:3)

Att bygga så tätt och högt som föreslås medför en negativ påverkan på den utomordentligt känsliga och skyddsvärda miljö som Kungliga nationalstadsparken utgör kan svårligen betecknas som varsam inplacering och respekt för det historiska landskapet. Husen, om de uppförs, kan vare sig gestalta eller

associeras med något annat än just bastanta huskroppar som tämligen okänsligt planterats på ett sätt som strider helt mot de natur-, kultur- och miljövärden som Nationalstadsparken avser att bevara.

Ambitionen, enligt planförslaget, att *”de nya bostäderna ska tillföra en ny årsring inom området genom en medveten placering och eget arkitektonisk uttryck”* (Planbeskrivning, s 5) förstärker farhågan att parkens principiella okränkbarhet nedvärderas. Mönstret går igen i den storskaliga och okänsliga exploateringen av Husarviken (Norra Djurgårdsstaden) i kanten av parken samt den föreslagna utbyggnaden av Albano. Dessa exploateringar saknar helt samband med parkens värden.

Tyvärr innebär nya årsringar och uttryck att nytillkommande bebyggelse inte anpassas till den befintliga bebyggelsen. Det blir om möjligt ännu sterilare och billigare fasadmaterial. FFE förordar en färgsättning på nya byggnader som ansluter till nuvarande varma färgskalan. Det kan inte vara ett självändamål att byggnader ska sticka ut eller ha nya uttryck i Kungliga nationalstadsparken. Här är snarare en anpassning till befintliga huskroppar och landskapet det viktiga.

”Bebyggelsen inom planområdet är uppförd i slutet av 1960-talet och det arkitektoniska värdet utgörs av byggnadernas enhetliga och lågmälda gestaltning” /.../ Arkitektens ambition var att bevara landskap och växtlighet vilket avspeglas i att hushöjderna följer topografien.” (Planbeskrivning, s.10) Den föreslagna nya bebyggelsen respekterar på intet sätt den medvetna gestaltning av området som gjordes när området uppfördes.

5) **Detalj: Delområde 1**

Hus 1:1 bör utgå. Huset har placerats på ett sådant sätt att det kommer att utgöra en veritabel ”propp”. Sett från korsningen Professorsslingan - Docentbacken skär huset av möjligheten till kontakt med omgivande natur och rubbar nuvarande harmoniska balans mellan bebyggelse och växtlighet. Sett till detaljplanen som helhet är just detta hus det mest anmärkningsvärda i förslaget, där det trängs in på en bit gräsmatta utan möjlighet att integreras med den gamla bebyggelsen. Huset ligger alltför nära känslig natur. Här lever detaljplaneförslaget verkligen inte upp till sina uttalanden om *”varsam inplacering av tillkommande bebyggelse med respekt för det historiska landskapet och till befintliga bostadshus...”*

6) **Förändring av kultur- och landskapsvärden. Gestaltning av området, byggnad 1:1**

FFE:s starkaste invändning mot planen är byggnaden 1:1, i delområde 1. Förutom det som anförts ovan om spridningsbarriär får byggnaden en placering som bryter det öppna siktstråket ned mot Lilla Värtan. En byggnad som placeras där 1:1 är tänkt att stå stänger effektivt den siktgata som finns idag. Här öppnar sig ett öppet landskapsrum med lång historisk kontinuitet och som avgränsas mot norr av ett naturligt skogsbryn. Områdets närhet till natur och vatten bryts på ett mycket brutalt sätt med den placeringen. Ravinens betydelse nämns i planunderlaget. FFE avstyrker kraftfullt en byggnad placerad enligt förslag 1:1.

7) **Delområde 4**

Den bebyggelse som förslås inom detta område bör bantas ned högst avsevärt. Om byggnaderna överhuvud ska komma till stånd bör de minskas med flera våningar. I siktlinjen från t ex Lappkärr mot norr kommer de nya byggnaderna att bli dominerande i fonden. Läget inom Kungliga Nationalstadsparken och studentbostads-områdets känsliga omgivningar bör beaktas på ett tydligare sätt än vad som anges i förslaget. Att bygga tätt och högt i ett begränsat område som dessutom ligger på en höjd, har inverkan dels på landskapet, dels på omgivningarnas känsliga natur. Här talar vi om mycket värdefulla omgivningar i Nationalstadsparken med ett välkänt kungligt historiskt landskap från jaktparksperioden med Lappkärr, Lappkärrs-berget med Stora Vargjakten, gravfält samt Stora Skuggans vackra natur.

8) **Naturvärden, byggnad 1:1 och 1:2, samt bebyggelse inom område 4.**

Enligt utredningen 2010-12-21 *”Naturvärden och ekologiska samband vid Lappkärrsberget”* framgår det tydligt att dessa byggnader på ett effektivt sätt skulle förstärka barriäreffekten och hindra spridning för eklevande arter och utgöra barriär för ek- och lövsamband.

9) **Bilparkering ej genomtänkt**

Planeringen av detta mycket stora tillskott bostäder tar inte hänsyn till parkeringssituationen. Om parkeringsgaraget försvinner och drygt 700 nya boende tillkommer måste parkering på gatumark lösas på annat sätt än idag. Redan nu är parkeringssituationen tidvis bekymmersam inom området i allmänhet och Docentbacken i synnerhet. Sannolikt blir resultatet indirekt ett krav på mer parkeringsyta längs Bergiusvägen vilket redan är förfulande för detta dalstråk.

10) Miljökonsekvensbeskrivning krävs

FFE anser att förslaget till förtätning av Lappkärrsbergets befintliga studentbostadsområde strider mot lagens intentioner och att en miljöbedömning krävs. FFE:s uppfattning är att alla byggnadsplaner och ingrepp i en nationalstadspark ska anses utgöra betydande miljöpåverkan och göras till föremål för en miljökonsekvensbeskrivning.

11) Mingel istället för samråd

Samrådsmötet var ett mingel som inte uppfyller lagens krav. Ett riktigt genomfört samrådsmöte ska innehålla en offentlig publik genomgång av fakta i ärendet, samt möjlighet till en offentlig diskussion. Något sådant samrådsmöte har inte hållits. Den typ av mingelsamråd som Stockholms stad utvecklat på senare år uppfyller inte lagens krav på samråd. Mingla och prata med tjänstemän och konsulter privat kan man göra efter ett samrådsmöte.

Richard Murray
Ordf Förbundet för Ekoparken
